

Розчарування у НАТО. Чому емоції не мають знищувати майбутнє України

Вівторок, 8 березня 2022 — [Від редакції](#)

Фото AFP/East News

Цей редакційний текст писався ще тиждень тому. Проте його актуальність лише зросла.

15 березня президент [Володимир Зеленський](#) заявив, що [Україна не стане членом Північноатлантичного альянсу](#) попри політику "відкритих дверей" НАТО.

Це **дуже небезпечна заява**. Небезпечна в першу чергу для майбутнього України. Адже позбавити нас шансу на членство в альянсі можемо лише ми самі.

У вівторок 8 березня президент Володимир Зеленський оголосив у інтерв'ю американському телеканалу ABC, що "охолов" у питанні вступу до Альянсу і не вважає НАТО дієздатною організацією. Згодом на Банковій децю пом'якишили ці сигнали, але проблему це не зняло.

Бо питання – не лише у президентові. Він відбиває думки багатьох українців, які нині, у розпал війни – ставлять під сумнів цю мету, записану у Конституції.

Наростають і звинувачення до західних партнерів. І часом це має ґрунт. А тим більше обґрунтованими є емоції у ті дні, коли ворог вбиває українців – мирних громадян та захисників вітчизни.

Утім, важливо за емоціями не зруйнувати майбутнє країни. А також не можна посилювати оптимізм ворога в тому, що Україна готова йти на виконання його ультиматумів.

Це текст – Editorial. "Європейська правда" лише у виняткових, знакових для держави моментах вдається до такого формату, який означає, що текст спільно підписаний усією редакцією.

1. Україна на роздоріжжі

...Українці вже 13 днів роблять те, що багато хто на Заході вважали просто неможливим. ЗСУ успішно відбиває атаки РФ, знищуючи їх величезну армію, що переважала за розмірами. Вони довели світові, що Україна переможе. Нині буквально кожен західний політик вважає обов'язком висловити захоплення героїзмом українських захисників. Це правда.

Але є й **інша правда**, на яку очі не закриєш.

В Україні на адресу Заходу часто звучить зовсім не захоплення, а гнів. Запитання "Чому ви досі купуєте газ з РФ?", "Де закрите небо?" і навіть звинувачення на кшталт "на ваших руках кров українських громадян" поволі перетворюються на мейнстрим.

...Напад РФ згуртував українців у підтримці членства України у ЄС та НАТО, яка злетіла до захмарного рівня. За опитуванням групи "Рейтинг", 86% підтримують приєднання України до ЄС, 76% – за вступ до НАТО, противників – лише 5% та 9% відповідно. Навіть у східних областях є впевнена більшість пронатівських настроїв.

Але тут знову є й **інша правда**.

Наприклад, те, що **Зеленський публічно ставить під сумнів потребу вступати до НАТО**.

Зважаючи на авторитет президента у суспільстві, немає сумнівів у тому, що до думки президента дослухаються пересічні громадяни, а рівень підтримки нашого вступу дуже скоро зменшиться.

- Звісно, у часи війни проти України не обійтися без емоцій та обурення.
- Звісно, є місце для жорстких вимог на адресу Заходу.
- Звісно, ми потребуємо і заслуговуємо на ще більшу підтримку, захищаючи від російського фашизму не лише Україну, а й світовий порядок.

Та варто відділити мух від котлет і розібратися, що насправді не так.

2. Альянс та війна

"Сьогодні відбувся саміт НАТО, слабкий саміт, розгублений саміт", – ці слова Володимира **Зеленського** в одному з відеозвернень минулого тижня багато хто пам'ятає.

- Тоді президент не стримував себе у висловах на адресу Північноатлантичного альянсу. Причина – те, що на цій зустрічі члени Альянсу знову висловилися проти участі своїх військових та авіації в організації так званої "безпольотної зони".

Облишимо в стороні те, що **саміту НАТО**, тобто зустрічі лідерів держав-союзників, того дня не було.

- **Була зустріч міністрів, а не лідерів**, і це має значення: спільне рішення про вступ військових Альянсу у пряме протистояння з ядерною державою могли б ухвалити **лише лідери**.

Утім, це не так важливо,

- бо на найвищому рівні ані в США, ані в абсолютній більшості європейських столиць згоди на цей крок також немає. **Особиста дискусія лідерів того дня не вирішила б це.**

Тож Зеленський має **моральне право** дорікати цим нашим західним партнерам. Вимагати. Жорстко.

Передусім – висувати вимоги до держав, які у 1994 році скористалися дурістю тодішнього українського керівництва і підписали з нею документ-пустушку за назвою "Будапештський меморандум". Той договір не містить юридичних зобов'язань щодо захисту України, але можна і варто апелювати до морального обов'язку.

Значно менш виправданими є

- звинувачення президента у тому, що відтепер *"країни НАТО відповідальні за загибель українців"*. Окей, емоції зрозумілі, але **покладати вину не на того, хто стріляє, а на того, хто захищає**, але робить це недостатньо?

Серйозно?

Це немов звинувачувати ЗСУ в загибелі людей у Харкові через те, що вони його не захистили.

Абсурд, чи не так?

А говорити, що держави-члени НАТО не роблять нічого для нашого захисту, було б **неправдою**.

Подивімося правді в очі: те, що Україна встояла;

- те, що на ключових напрямках наступ окупантів захлинувся; те, що ми маємо підстави для впевненості у своїй перемозі – **все це стало можливим у тому числі завдяки зброї, яку Україна отримала від західних партнерів за останні три місяці.**

Нагадаємо:

- від кінця минулого року, коли Путін почав масштабне скупчення армії на кордонах України, наші партнери по НАТО почали постачання до України новітньої зброї у небачених доти масштабах. Це і "Джавеліни", і британські комплекси NLAW, й інше озброєння. Утім, і тоді деякі держави, як-от Німеччина (хоча й не лише вона), принципово не хотіли постачати жодного озброєння до України.

Та після 24 лютого, коли українські міста охопило пекло війни, здався також Берлін. А інші партнери кратно збільшили постачання.

- Від "Стінгерів" до протитанкових гранат, від артилерійських набоїв до кулеметів... Вже йдеться не про сотні, а про тисячі тонн зброї та боєприпасів, що прямують до України. Так, цього все одно мало. Але цей потік додає впевненості у тому, що ми переможемо і лишимося військово сильними.

Також усі держави ЄС і НАТО дали добро на допуск своїх громадян-добровольців на війну в Україні. Ті країни, де участь у збройних конфліктах за кордоном законодавчо заборонена (як-от Чехія), ухвалили спецірішення, щоби наперед зняти з добровольців відповідальність.

Підкреслимо ще раз:

- Україна та особисто Зеленський все одно мають підстави вимагати більшого. За нинішніх умов прийнятно тиснути на партнерів. Грати на емоціях.

Але **треба не "догратися" до руйнування майбутнього України навіть у якості "побічного ефекту"**.

3. То чи потрібно нам членство?

Якщо наратив про "вину Альянсу" ще можна виправдати переговорною тактикою, то **розмови про "відмову від членства у НАТО" не виправдовуються нічим.**

На щастя, є підстави не виключати, що заява Зеленського в інтерв'ю телеканалу ABC з цього приводу була просто емоційною. Або ж була (невдалим!) елементом комунікаційної стратегії, і на Банковій це зрозуміли.

- Тому, наприклад, в офіційному повідомленні пресслужби президента про це інтерв'ю тематику нашого членства обережно оминули, немов її і не було.

Звичайно, на емоціях ця думка зараз дуже популярна.

Особливо на тлі тих успіхів, які демонструють ЗСУ (у тому числі завдяки натівській зброї).

Тому від кінця лютого так популярні жарти про те, що "тепер НАТО хоче вступити в Україну".

І це дуже правильні жарти. Вони підіймають дух та додають оптимізму, що дуже важливо у темні часи війни. Але вони так само відірвані від реальності, як і дуже схожі жарти, популярні до дня вторгнення, про те, що навесні Росія не може нападати, бо "хто ж по копаному ходить".

Але **цей гумор точно не є достатнім для того, щоби виконувати одну з ключових вимог Путіна.**

А **заборона вступу України до НАТО** справді є його ключовою вимогою.

Цей шлях для України смертельно небезпечний.

- Ми вже побачили це у 2014 році, коли "позаблоковість" не лише не врятувала Україну, а й дозволила РФ окупувати Крим та частину Донбасу доки держава була слабкою.

А у Кремлі знають, що відмова від НАТО гарантовано призведе до розколу суспільства так само, як у 2013 році, коли Янукович відмовився від ЄС. А внутрішній розкол – це те, що Кремлю потрібно найбільше.

Чи потрібно це Києву? Напевно, ні.

Відмова від НАТО також не може бути тимчасовим, тактичним ходом, "на час переговорів".

- Бо вона **сама по собі** може поховати наші перспективи вступу до Альянсу. Журналістам ЄП не раз доводилося чути в Брюсселі, що там не можуть зрозуміти: чи не повторить Україна під час чергового історичного витка своє рішення 2010 року, коли (знову ж-таки, за Януковича!) Київ оголосив, що вже не йде до Альянсу.

Чи потрібно це Києву? Знову ні.

Відмова від НАТО також не посилить обороноздатність України.

- Бо хай як нам не подобається те, що Альянс не хоче захищати нас – але він і не зобов'язаний це робити. Зобов'язання Альянсу – захист своїх кордонів. Тому США перекидають війська на східний фланг НАТО, а не за нього. І логічно за цих умов прагнути стати частиною блоку, а не відмежуватися від нього.

Повторимося:

- все це не знімає питань до держав-членів Альянсу. Не варто відмовлятися від вимог до союзників надати Україні свої літаки тощо. Хоч вони і не зобов'язані це робити, але Україна має моральне право на такі вимоги. Утім – не ціною руйнування власної безпеки.

Дійсно,

- станом на зараз Альянс не готовий дати нам членство. Але воно нині близьке як ніколи досі. І пов'язане це із тим, що саме зараз для України – доволі несподівано – відкрилися двері до ЄС, про що ЄвроПравда детально розповідала.

Так, це теж непростий процес. Так, там також немає згоди **щодо деталей процедури**. Але вона стартувала і тепер перспектива членства України в ЄС перетворилася з гіпотези на реальність. А коли ми проведемо реформи та дійдемо до вступу в цей економічний союз, Заходу необхідно буде також захищати українську землю та свої інвестиції у неї. Захищати гроші німецького, французького, голандського бізнесів тощо.

Тоді й перспектива вступу до НАТО автоматично перетвориться на реальність.

Звісно,

- якщо влада та суспільство України необачно не відмовиться від неї вже зараз.

Редакція "Європейської правди"